

SPRÁVNĚ ROZVÍJET NÁRODNÍ ZVLÁŠTNOSTI KOREJSKÉHO JAZYKA

Projev k jazykovědcům

14. května 1966

Rád bych vám, soudruzi a soudružky, dnes řekl několik slov o dalším rozvíjení našeho národního jazyka. O tomto problému jsem sice již mluvil i dříve, avšak rád bych na něj ještě jednou položil důraz.

Jak neustále říkáme, leží naše země mezi velkými zeměmi s poměrně rozvinutou vědou a technikou, jako jsou Čína, Japonsko a Sovětský svaz. Z toho důvodu se v minulosti mezi našimi lidmi ujalo ve vztahu k těmto zemím poklonování před velkými a v průběhu politických kontaktů a hospodářských a kulturních styků s těmito zeměmi k nám v nemalé míře pronikla řeč těchto zemí.

Ve feudální době za vlády dynastie Ri se rozmohlo poklonování před Čínou, v důsledku čehož k nám proniklo mnoho čínských slov. A tak i v současnosti naši lidé používají mnoha slov odvozených z čínských znaků po čínském způsobu. Jednou jsem navštívil pobřežní solivary a vidím, že skoro všechny nápisy tam byly ze slov, tvořených po čínském způsobu. Nejenom ve vědecké a technické terminologii, nýbrž i v běžné řeči je mnoho výrazů po čínském způsobu. Jako typický příklad lze uvést, že naši pracovníci místo „irhanyn sigan“ (pracovní doba), říkají „saopsigan“ či „kongdžaksigan“ nebo místo „naččam“ (odpolední spánek) říkají „očchim“.

Jednou jsem byl na divadelním představení v čínské provincii Kwangtung, kde jsem si všiml, že herci vyslovovali čínské znaky podobně, jako je vylovujeme my. Lze tedy říci, že mnohé z naší výslovnosti čínských znaků k nám přešlo z výslovnosti podobné té, jíž se užívá v čínské provincii Kwangtung.

Když v minulosti japonští imperialisté obsadili naši zemi, proniklo k nám i mnoho japonských slov. Proto je mezi slovy, která dnes použí-

váme, dosti slov, tvořených po japonském způsobu, která bychom měli nahradit jinými. I mnoho odrůd jablek má japonské názvy. Název odrůdy „kukkwang“, kterého dnes naši lidé užívají, byl utvořen Japonci. Ta odrůda pravděpodobně není ani japonského původu, avšak název má japonský. Nejen název „kukkwang“, ale i takové názvy jako „uk“ a „čchuk“, jsou názvy odrůd, utvořené Japonci.

Podobnou situaci vidíme i u názvů odrůd rýže. Když dnes lidé říkají „rjuku č. 132“ či „čungsengunbangdžu“ a podobně, používají názvů, utvořených Japonci.

Dokonce i naše děti, které nepoznaly dobu nadvlády japonských imperialistů, říkají místo „jangbokčogori“ (sako) „uwagi“, čaji místo „čcha“ říkají „očcha“ a taliřku pod šálek na čaj místo „čchaban“ říkají „obon“.

Po osvobození k nám začala pronikat ruština, ale tomu, aby se mísila do naší řeči, jsme zabránili.

Dnes k nám však zase proniká počínštěná korejština, lišící se od čisté korejštiny, korejština, kterou mluví Korejci, usazení v oblasti Kando v Číně, na druhé straně k nám proniká míšenina, která po osvobození začala vznikat v jižní Koreji, kde lidé do korejštiny míchali slova anglická, japonská i sinokorejská, a konečně skrze naše krajany, vracející se do vlasti, k nám proniká i pojaponštěná korejština, jakou mluví Korejci, žijící v Japonsku.

Korejci, žijící dnes v Jonbjonu nebo Severním Kando v Číně, dnes nádraží místo „čonggodžang“ říkají „hwačchačcham“, místo „nodong-gegup“ nazývají dělnickou třídu „kongingegup“ a tvoří po čínském způsobu ještě další korejská slova, která jsou nám nesrozumitelná. V kraji Kando žije asi jeden milión Korejců, avšak pronikání jejich řeči k nám není velkým problémem.

Ani pronikání japonštiny skrze krajany, vracející se do vlasti, nemůže být žádným zvláštním problémem.

Problémem je způsob, jakým se mluví v jižní Koreji. Když se dnes podíváme např. do jihokorejských novin, vidíme tam nejen anglická a japonská slova, o čemž se nemusíme zvláště šířit, ale i množství slov, odvozených z čínských znaků, a to i takových slov, kterých neužívají ani sami Číňané. Situace fakticky dospěla až tak daleko, že kdybychom z řeči, jakou se píše v jižní Koreji, vyloučili slova, odvozená z čínských znaků, slova japonská a anglická, zbydou nám tam jako prvky korejské

jen pádové koncovky jako „ul, rul“. Jazyk je důležitým znakem národa, a když řeč, jakou se píše v jižní Koreji, je do této míry poevropštěna, pojaponštěna a počínštěna, nepodobá se již naší řeči a národní zvláštnosti naší řeči z ní postupně mizí. To je opravdu nebezpečná věc. Kdybychom tuto situaci připouštěli, je dokonce nebezpečí, že náš národní jazyk zanikne.

Jednou jsem mluvil s jedním funkcionářem Komunistické strany Japonska, který mi řekl, že dnes se i japonština míchá s cizími slovy. Jak on mi řekl, v Japonsku se sice věda rozvíjí, avšak amerikanizuje se, přičemž v ní není skoro nic vlastního, národního, a samotné vědy se využívá k tomu, aby na ní podnikatelé vydělávali. Jinými slovy, dnešní japonskou vědu nelze nazvat skutečnou vědou.

Protože Japonci při rozvíjení vědy takto napodobují jen Ameriku, do japonštiny proniká mnoho anglických slov a japonština se poangličtíuje.

Skutečnými vlastenci jsou komunisté. Jen komunisté svůj jazyk skutečně milují a jen oni usilují o jeho rozvoj.

My, kteří jsme komunisty, musíme zachovati národní zvláštnosti našeho jazyka a ještě dále je rozvíjet. Neexistuje snad žádný Korejec, jenž má národní svědomí, třebaže není komunist, který by měl radost z toho, že národní zvláštnosti našeho jazyka zanikají. Vyjma statkáře, kompradory a reakční byrokracii i v jižní Koreji lidové masy, které tvoří naprostou většinu, jsou složeny z lidí s vlasteneckým smýšlením, kteří milují náš národ a naši vlast. Proto oni všichni zřejmě doufají v rozvoj našeho národního jazyka.

Budeme musit naši řeč systematicky rozvíjet, nahrazující slova sinokorejská a cizí slova původu korejského.

V případech, kde slovo korejského původu a slovo sinokorejské má úplně stejný význam, dejme přednost slovu původu korejského a slova sinokorejského nepoužívejme. Takové sinokorejské slovo pak musíme vyřadit i ze slovníku. Např. místo slov „sangdžon“ a „sokkjo“ ve významu „morušový háj“ a „kamenný most“ musíme říkat „ppongbat“ a „tolttari“. Sinokorejské slovo bychom měli vyřadit ze slovníku a nahradit slovem čistě korejským, jestliže takové máme, i v případech, kdy sinokorejského slova se mezi lidem poměrně hojně užívá. Například slova „habok“ ve významu „letní oděv“ se užívá poměrně často, avšak ze slovníku bychom je měli vyřadit, neboť můžeme říkat „joru-

mot“. Jestliže i tato slova budeme nahrazovat, můžeme se setkat i s námitkou, že zavádíme přílišné změny, avšak jestliže to dělat nebudeme, nedokážeme množství sinokorejských slov postupně snížit a rozvíjet na jejich místě slova původu korejského. Kdybychom v budoucnosti zjistili, že některého slova, které jsme ze slovníku vyřadili, se mezi lidem nadále užívá, můžeme je přece později do slovníku zase zařadit.

I z nářečí musíme pěkná slova vyhledávat a užívat. Když jsme dříve bojovali jako partyzáni, soudruh An Kil říkával, že všeobecně se kultura provincie Hamgjongdo považuje za méně vybroušenou než kultura soulská, ale ve skutečnosti se v Hamgjongdo používá čistší korejštiny, neboť se např. vlaku místu „kičcha“ říká „pulsulgi“ a jak je to pěkné. Tehdy jsem se smával, namítaje mu, že v Hamgjongdo se zase místo toho užívá takových cizích slov jako „pidžikke“ či „koruman“.

Což slovo „pulsulgi“ není opravdu pěkné? Nahrazovat dnes slovo „kičcha“ slovem „pulsulgi“ by ovšem bylo již zbytečné. Když naše nářečí dobře prozkoumáme, najdeme v nich jistě dobrá korejská slova, kterých můžeme užívat i dnes.

Musíme aktivně vyhledávat čistě korejské názvy i pro jména místní. Je mnohem lepší užívat čistě korejských místních jmen než jmen sinokorejských. Když jméno „Pulgan bawi“ (Červený kámen) nahradíme sinokorejským „Čogam“, není to lepší, nýbrž velice banální. Dnes máme mnoho místních jmen, která se vyskytují v dvojí podobě: čistě korejské a sinokorejské. Příkladem na to může být třeba název „Toltarigol“ a jeho sinokorejská obdoba „Sokkjodong“ (Vesnice u kamenného mostu). Bude třeba prostudovat všechna místní jména, tvořená čistě korejsky, a pokud možno se vyhýbat jménům sinokorejským. Prozkoumat místní jména jsme již dali za úkol Akademii společenských věd, avšak nejsme informováni, jak práce na této věci postupují. Možná, že je to věc nad síly samotné Akademie společenských věd. Vlášta by proto měla vydat usnesení nebo dekret, který by zajištění této práce napomohl. Až bude utvořen přehled o všech místních jménech, tvořených čistě korejsky, bude stačit, aby byla tak, jak jsou, zavedena a aby mapy byly znovu vytištěny. Také jména správních okruhů bude možno změnit vládním usnesením.

Musíme nejen vyhledávat a používat již existující čistě korejské výrazy, nýbrž také výrazy i nově vytvářet.

Je ovšem pravda, že nový výraz je zpočátku poněkud nezvyklý. I to se však neustálým užíváním překoná. Uvedme si za příklad výraz „Nejvyšší lidové shromáždění“, byť jde v tomto případě o výraz sinokorejský. Když jsme tento název vytvořili, někteří lidé zprvu namítali, že v jiných zemích se říká „parlament“ a že slova „shromáždění“ nelze použít jako názvu pro orgán, který má permanentní funkci. My jsme však na tyto námitky nedali a začali jsme užívat názvu „Nejvyšší lidové shromáždění“. Zpočátku to připadalo poněkud nezvyklé, avšak neustálým užíváním jsme si na to tak zvykli, že to dnes přece plně vyhovuje. V případě potřeby můžeme takto tvořit i jiné výrazy.

Podle mého názoru by se měly i takové názvy jablečných odrůd jako jsou „kukkwang“, „uk“, „čchuk“ a pod., nahradit názvy podle krajů, kde se příslušné odrůdy nejlépe daří. Podle toho, kde se určitá odrůda jablek nejvíce pěstuje nebo z kterého kraje je nejchutnější, mohla by se nazývat třeba „pukčchong“ či „songhwa“, „nampcho“ nebo „rjonggang“.

I názvy odrůd rýže musíme všechny nahradit názvy našimi.

Někteří soudruzi, kteří si na dosavadní názvy odrůd jablek a rýže zvykli, dnes říkají, že změna názvů tu bude těžko proveditelná, avšak neváhejme a odvážně tyto názvy změníme. Kdybychom dokonce i u takových věcí ponechávali japonské názvy, jak bychom to v budoucnosti vysvětlovali našim potomkům? Kdybychom za situace, kdy v jižní Koreji se všechna sinokorejská slova, vytvořená po japonském způsobu, nadále používají, ani my nic nepodnikli, naše řeč by opravdu zanikla. Sinokorejská slova, tvořená po japonském způsobu, musíme odvážně zaměňovat.

V minulosti byli naši předkové stíženi poklonkovaním před velkými do té míry, že i jména osob tvořili z čínských znaků. Napříště bychom dětem pokud možno měli dávat jména, tvořená z čistě korejského základu.

Cizí slova, která k nám pronikají v rámci vědeckých a kulturních styků s jinými zeměmi, musíme včas nahrazovat slovy korejskými. Každá země se snaží dohnat ty země, kde se věda a technika vyvinula dříve. V důsledku toho jsou přejímána slova z jazyků rozvinutých zemí a vznikají slova cizí. Avšak i cizí slova, když se objeví, lze nahradit slovy vlastními. Když jsme k nám dovezli ze Sovětského svazu plemena vepřů „tábäk“ a „severosibiřské“, zkřížili je s „tradičním čínským“

plemenem a odchovali tak nové plemeno, nazvali jsme je „pchjongjanské“. Což to plně nevyhovuje? I jiné názvy můžeme takto nahrazovat názvy našimi.

U vědeckých termínů si však nesmíme dovolovat přílišnou volnost. Nové termíny musí být pod dokonalou kontrolou Výboru pro reformu národního jazyka.

Nahrazovat sinokorejská slova a cizí slova neznamená nahrazovat je mechanicky. Slova sice odvozená z čínských znaků, ale taková, která vešla pevně do vědomí lidí a dokonale se ujala jako slova naše, je třeba ponechat. Například taková slova jako „hakkjo“ (škola), „pang“ (místnost) a pod. by se neměla považovat za sinokorejská, takže taková slova se nahrazovat nemusí. Nemáme např. ihned k dispozici jiné původní slovo pro takové slovo, jako je dnes běžně užívané „popčchik“ (zákon). Stejně je tomu i se slovem „kängdo“ (štol). V společenských i přírodních vědách je takových slov mnoho a nahradit je by bylo problémem.

Dobře je třeba uvážit i takové případy, kdy slovo sinokorejské i slovo čistě korejské má sice shodný význam, ale rozsahem se jejich významy plně nekryjí. Například slova „čiha“ a „ttangsok“ (podzemí) nebo „simdžang“ a „jomtchong“ (srdce) mají sice stejný význam, ale protože se jejich významy liší svým rozsahem, nezbyvá, než slova sinokorejská i jejich čistě korejské protějšky ponechat. Nahradit výraz „čihatchudžäng“ (ilegální boj) výrazem „ttangsoktchudžäng“ nebo slovo simdžang ve výrazu „Pchjongjang – mé srdce“ slovem „jomtchong“ by nebylo možné. Kdybychom odstraňovali všechna takováto sinokorejská slova beze zbytku, mohl by v našem jazykovém životě nastat veliký zmatek. Proto u slov sinokorejských a čistě korejských, která mají stejný význam, je nutno přesto hledat zvláštní řešení v každém konkrétním případě.

Vojenské termíny měnit lze. Některé vojenské termíny jsme po osvobození změnili. I slovo „čcharjot!“ (pozor!) jsme vytvořili my. Japonské bylo dříve užívané slovo „kičchok“, toho však používala i Armáda nezávislosti v Severovýchodní Číně. Používal je i Hong Bom Do a také Ri Bom Sok ve své důstojnické škole učil posluchače tomuto výrazu. My jsme pak výraz „kičchok“ nahradili výrazem „čcharjot“. Vlastností povelu má být, aby jeho konec se vyslovoval silně. Po osvobození jsme měli v úmyslu nahradit všechny povely, užívané ve staré

feudální Koreji i za japonských imperialistů, povely novými, ale té příležitosti jsme nevyužili. Ve vojenské řeči se dnes vyskytuje značné množství sinokorejských slov.

„Pangdongmjon“ (plynová maska) je slovo sinokorejské, právě tak jako výrazy „u“ (výborný) a „rjang“ (dobrý), užívané při hodnocení známkami. U vojenských termínů, společných v celosvětovém měřítku, tomu možná bude jinak, avšak ostatní výrazy by se měly nahradit výrazy čistě našimi. S výjimkou slov společných ve světovém měřítku by se našimi výrazy měly nahradit i vojenské technické termíny.

Při broušení jazyka je v některých případech třeba přihlížet i k tomu, do jakých spojení slova vstupují. Za příklad lze uvést slovo „ilgi“ (počasí). Když řekneme pouze „ilgi“, můžeme je nahradit naším slovem „nalssi“, takže „ilgi“ bychom mohli odstranit, avšak když vezme-me v úvahu takové slovní spojení jako „ilgi jebo“ (předpověď počasí), zjistíme, že i slovo „ilgi“ je nutno ponechat.

Pro rozvíjení naší řeči musíme položit solidní základ. Za základ jazykové normy musíme zvolit řeč pchjongjangskou, soustředěnou kolem Pchjongjangu, hlavního města a kolébky naší revoluce, v němž se nachází hlavní štáb naší revoluce a kde se určuje celková strategie a taktika naší revoluce ve všech oblastech politiky, hospodářství, kultury a vojenství, a v souladu s touto normou musíme konzervovat a rozvíjet národní zvláštnosti našeho jazyka. Termín „normativní jazyk“ bychom však měli nahradit termínem jiným. Termínu „normativní jazyk“ bychom užívat neměli, jelikož vyvolává mylný dojem, že za normu považujeme řeč Soulu. My, kteří budujeme socialismus, bychom náš jazyk, rozvinutý na základě mluvy hlavního města naší revoluce Pchjongjangu jakožto normy, měli správněji nazývat nějak jinak než „jazyk normativní“.

Ani termín „kulturní jazyk“ není zcela vyhovující, ale přesto by bylo lépe užívat tohoto termínu.

Abychom náš jazyk mohli dobře vybrousit, je dále třeba, aby se organizovala výměna názorů k otázkám jazykovým na stránkách tisku. I jazykověda potřebuje znát názor mas. I vědecké termíny je třeba tak dvakrát či třikrát týdně otiskovat v novinách a slova, která se navrhují jako lepší v náhradu za jiná, by se měla v novinách uveřejňovat vždy asi po patnácti, aby se čtenáři k nim mohli vyjádřit a též uplatnit své dotazy. Taková slova by se měla otiskovat jak v ústředním, tak v míst-

ním tisku a uveřejňovat by se měly i opačné názory. Při výměně názorů v tisku je důležité, aby byly uveřejňovány i připomínky čtenářů a aby tak byla mobilizována moudrost velkého počtu lidí. Jen výměna názorů v tisku umožní, aby se naše řeč nejen dobře vybrousila, nýbrž aby jazykové otázky vešly k širokou známost mezi masami. Termíny by se tedy měly takto předkládat lidovým masám k diskusi, správné připomínky by se měly pak shromáždit a nakonec by se měl určit výraz, který bude považován za normativní.

Přihlédnutí k moudrosti mas při vybrušování jazyka může mít dobré výsledky. Zejména slova, která se tak těžko upravují, jako termíny, jichž se užívá ve společenských a technických vědách, je třeba široce diskutovat.

S vybrušováním našeho jazyka nesmíme bezhlavě spěchat, nýbrž musíme je provádět pěkně postupně během dlouhé doby. Rozhodně nelze všechna slova za den či dva najednou nahradit slovy našimi. Kdyby se jednoho krásného rána změnila všechna slova, používaná po celá desetiletí a staletí, lidé by změnu nepřijali, což je samozřejmé, ale ani sami reformátoři by si všechna nová slova nestačili zapamatovat a nemohli by jich používat. Jelikož tato práce souvisí s každodenním jazykovým životem všeho lidu, nedá se absolutně řešit jednorázovou kampaní, vycházející z pouhého subjektivního přání. Sinokorejská a cizí slova nesmíme nahrazovat ve velkém množství a všechna najednou, nýbrž postupně, formou zničujícího boje, kdy budeme měnit jedno slovo po druhém.

Nejprve bude třeba zjednat nápravu u slov, kterých neustále používáme. Počet slov, používaných na všeobecně vzdělávacích základních školách, činí prý asi 5–6 tisíc, měl by se tedy vybrousit nejprve asi tak velký počet slov a rozšířit mezi veřejnost. Další slova by se měla vybrousit, ale dát do oběhu by se měla teprve poté, až první skupina slov bude mezi veřejností rozšířena. Ve vašem předběžném návrhu počítáte s vydáním asi 20 tisíc opravených slov najednou, to však je příliš mnoho. Je třeba určit, jaká je běžně používaná slovní zásoba lidí, jestliže to bude 5 tisíc slov, tedy vzít 5, jestliže 10 tisíc, tedy vzít 10 tisíc slov a od nich nejprve začít s nápravou. Je třeba postupovat pomalu tak, jako když se housenka přástevníka zakusuje do morušového listu, jinak by mohl vzniknout velký zmatek. Proto je nutno přistoupit k nápravě nejprve takových slov, kterých neustále používáme.

Pokud jde o již zmíněnou změnu vojenské terminologie, je sice nutná, ale teď hned by na ni bylo příliš brzy. Vojenskou terminologii budeme musít změnit v budoucnosti podle toho, jaká bude situace. Až se bude měnit, neměla by se též uvádět ve slovníku, nýbrž měnit zvláště.

Když určitý počet slov plánovitě změníme, je třeba zajistit, aby jich bezpodmínečně používali všichni lidé. Jestliže toho máme dosáhnout, musíme změny dobře uvážit a navrhnout nové termíny, které by byly srozumitelné. Kdybychom místo toho navrhli termíny nesrozumitelné, lidé by je asi nepřijali a používali by nadále slov dosavadních. Proto k této práci je třeba přistupovat velice pečlivě.

Jestliže chceme, aby lidé našich čistě korejských slov dobře používali, musíme vydat slovníčky. Jestliže zhotovíme slovníky o 7, 8 až 10 tisících slovech, která uvedeme jako normativní, lidé nebudou musít denodenně docházet za vědci. Takových slovníčků však není třeba tisknout hodně.

Navrhli jste též vydání slovníku vědeckých termínů, ty však doposud nemohou být pochopeny, a proto by se slovník neměl vydávat pro prodej v knihkupectvích, nýbrž měl by se zhotovit pouze předběžný návrh, který by byl dán do oběhu pouze v rámci institucí. Tento návrh by se měl po nějakou dobu ve stranických a státních orgánech považovat za normu a postupně by se termíny z institucí měly šířit směrem dolů. Vědecké termíny se nevytvářejí zdola, nýbrž v ústředí, ve vládě a v ministerstvech, odkud se šíří dolů. Návrh vědeckých termínů by proto měl být k dispozici institucím, kde by se termínů nejprve po dobu pěti, šesti až deseti let používalo a odkud by se po tu dobu vybroušené postupně šířily dolů.

Aby se naše čistě korejská slova rychle ujímala mezi lidovými masami, je dále třeba, aby byla především zaváděna ve školství, zejména na základních školách, a aby byla včas uplatněna i v denním tisku a v rozhlase.

Dnešní starší lidé i v běžné řeči používají mnoha sinokorejských slov, protože jsou na ně zvyklí. „Běžně užívaná slova“ lze vedle „ilsangjongo“ říci i „nul ssunun mal“, avšak protože jsou zvyklí na výrazy sinokorejské, používají nadále výrazu prvního. Starší lidé i při psaní dělají pravopisné chyby, protože jsou zvyklí na starý pravopis.

Proto když chceme náš jazyk dobře propagovat, musíme začít od

škol. Ve školách bude třeba našim nově utvořeným slovům učit žáky už od první třídy základní školy. Je třeba podchytit všechna naše původní korejská slova a naučit jim děti tak, aby děti opravovaly nesprávné výrazy dospělých. Musíme tedy dosáhnout toho, aby děti ihned řekly „naččam“, jakmile dospělý vysloví „očchim“ (odpolední spánek). Starší lidé si pak musí uvědomit, že si navykli na sinokorejské výrazy, protože se naši řeči dříve nemohli dobře naučit, musí se našim slovům učit a usilovat aktivně o podchycení nových výrazů. Musíme tedy náš jazyk obnovovat tak, že budeme staré výrazy zavrňovat a přijímat nové.

Abychom naše čistě korejská slova rychle šířili ve veřejnosti, musíme z návrhu slov, která se mají stát normativními, čerpat i při psaní učebnic a podle toho, jak bude postupovat kodifikace výrazů, obsažených v návrhu, musíme vždy jednou za několik let termíny v učebnicích opravovat. Návrh slov, která se mají stát normativními, by se měl dát k dispozici i vysokým školám, aby se tam podle něj řídili. Návrh těchto slov je třeba dát k dispozici i redakcím novin a rozhlasu, aby slov používaly. Když budeme po několik let takto postupovat, bude možno do cizích a sinokorejských slov, která k nám uvedli v minulosti feudální vládcové, poklonkující před velkými, zavést do jisté míry pořádek.

V minulosti byli naši lidé do velké míry ovlivněni poklonkováním před velkými, takže tento vliv se v nemalé míře projevil nejen v oblasti jazyka, ale i v jiných oblastech.

Dříve byla v Pchjongjangu „hrobka Kidžaova“, která konec konců také vznikla vlivem poklonkování před velkými. My jsme „hrobku Kidžaovu“ nechali odstranit a místo ní vystavět altán v našem tradičním slohu, takže dnes už „Kidžu“ nikdo nehledá. I takové chyby, které vznikly v legendách v důsledku poklonkování před velkými, je třeba napravovat.

Ani dnes se někteří lidé poklonkování před velkými nemohou zbavit. Někteří vědci nemyslí na to, jak bychom rozvíjeli náš průmysl na základě výzkumu přírodního bohatství naší země, nýbrž neustále chtějí žít ve vleku jiných zemí. Musíme vystupovat proti poklonkování před velkými a vytyčovat si čučeche při budování hospodářství a jít cestou budování samostatné ekonomiky na základě přírodního bohatství naší země.

Také v jazykovědě si budeme musít vytyčit čučeche, systematicky

naši řeč rozvíjet a vzbuzovat v lidech národní sebevědomí a hrdost na to, že naši řeči mluví a píšou.

Než přejde celý svět ke komunismu, budou lidé žít rozdělení na jednotlivé národy a Korejci budou žít na půdě Koreje, takže budou nadále mluvit korejsky. Proto musíme všemi způsoby naši řeč dobře uchovávat a rozvíjet ji.

Naše řeč má výraznou melodii a je vskutku krásná. Když se naučíme naši výslovnosti, můžeme dobře vyslovovat kteroukoli cizí řeč. Někteří lidé si myslí, že jen užíváním sinokorejských a cizích slov získají vzdělání a vážnost, tento názor je však nutno zavrhnout.

Musíme všem lidem vštípit vědomí, že člověk, používající sinokorejská a cizí slova, je člověkem, nemajícím národní hrdost, kdežto člověk, který dobře užívá své vlastní řeči, je člověkem vzdělaným a vynikajícím národním sebevědomím. Musíme též dosáhnout toho, aby každý člověk si jasně uvědomoval, že projevem kultury je, když člověk neříká „sibkuse“ (devatenáct let), nýbrž „jarohopsal“ a tak dbá o udržení našeho jazyka. Jen tak lze naši řeč udržet a rozvíjet a vybudovat jí tak pevný základ, aby ani naši potomci o svůj jazyk nepřišli.

Zejména mezi vědci, překládajícími starou literaturu, je nutno jasně prosadit názor, že udržování našeho jazyka je projevem kulturnosti.

Když se podíváme na překlady starých knih, pořízené našimi vědci, vidíme, že mnoho sinokorejských slov ponechali tak, jak byla. Přepsali je ovšem naším písmem, ale jejich čínskou skladbu ponechali. Protože sinokorejské výrazy jsou takto ponechány, čtenáři ani překladům starých knih dobře nerozumějí. Staré literatury u nás máme mnoho, protože všechna však byla přeložena čínským stylem, vypadá situace tak, že bude třeba knihy znovu překládat čistou korejštinou. Proto ani děti a mladí lidé staré knihy nechtějí příliš číst. Protože děti a mladí lidé staré knihy nemohou číst, neznají ani národní obyčeje a neumějí dobře dodržovat ani normy chování. Tento problém musíme určitě vyřešit.

Staré romány musíme modernizovat tak, aby je mohli číst moderní lidé. Kdybychom starou literaturu nemodernizovali, nýbrž chtěli s ní lidi seznamovat tím, že je naučíme čínským znakům, byla by to obtížná záležitost. Řekli jsme, aby „Vyprávění o dívce Čchunhjang“ bylo opraveno tak, aby bylo srozumitelnější, a teď je proto o něco lepší. I ostatní díla však je třeba učinit srozumitelnějšími. Nejen staré romány, nýbrž i pověsti a historické příběhy je nutno modernizovat tak, aby lidé mo-

derní doby jim mohli rozumět. Když už mluvím o staré literatuře, chtěl bych dodat, že při zfilmování nebo dramatizaci starého díla je nutno se vyhnout vulgarizaci. Film „Vyprávění o jangbanovi“ v důsledku přílišné vulgarizace není dobrý. Toto dílo vlastně líčí třídní boj té doby, ale ve filmu je tak z vulgarizováno, že děti se na ně dívají pouze jako na veselohru.

Překládáním staré literatury je nutno pověřovat lidi, znalé klasické čínštiny. Na Kim Ir Senově univerzitě by se měla zřídit zvláštní katedra klasické literatury, kam by mělo být přijato několik desítek schopných lidí, kteří by se tam vyučovali klasické čínštině i literatuře. Kdyby čtyřleté studium bylo nedostačující, mohlo by být prodlouženo třeba i na šest let.

I když sinokorejská slova budeme pokud možno omezovat, musíme studenty potřebným čínským znakům naučit a naučit je i tomu, jak se používají. Jelikož v jihokorejských publikacích a starých dokumentech je čínských znaků značné množství, je třeba jim do jisté míry vyučovat, jestliže chceme, aby lidé tyto věci uměli číst.

Když říkáme učit studenty čínským znakům, neznamena to, že bychom v jakékoli formě měli znaky dávat do učebnic. Na jedné straně říkáme, aby se znaků neužívalo, a na druhé bychom je dávali do učebnic? Kdybychom do učebnic dali znaky, bylo by to jako v jižní Koreji. Kdybychom museli při psaní bezpodmínečně kombinovat naše vlastní písmo s čínskými znaky jako je tomu u Japonců, bylo by to možná jiné, ale pokud tomu tak není, je používání znaků v učebnicích radno se vyhnout.

Zároveň s péčí o náš jazyk a s jeho šířením je nutno ve velké míře studovat i problémy, spojené s dalším rozvojem našeho písma.

Protože dnes naše písmena píšeme do čtverečků, máme psaní poněkud nepohodlné. Naše písmo je převážně fonetické a proto se dobře čte, avšak není uspořádáno do slov. Proto je na čtení poněkud obtížné a při psaní je i malá záměna tahů na závadu. Naše písmo je rovněž málo vhodné pro mechanizaci tisku. Naše písmo se těžko píše i na stroji.

Jestliže chceme usnadnit čtení, musíme dát formu jednotlivým slovům, aby se dala obsáhnout jedním pohledem oka. Čínské znaky ovšem mají i své nedostatky, ale jednou předností se vyznačují, totiž že každý znak má svůj význam, který lze jedním pohledem obsáhnout. To neznamena, že bychom vyzývali k reformě našeho písma po způsobu čín-

ských znaků. Musíme pokud možná najít naše vlastní řešení na základě našeho vlastního písma. Snaha usnadnit čtení nás nesmí vést ani k převzetí latinky. Latinkou nelze všechny hlásky naší řeči vyjádřit. Pokud by to bylo možné, mělo by se naše písmo uspořádat lineárně, čímž by se usnadnilo jak psaní na stroji, tak identifikování jednotlivých slov. I naši předkové v minulosti vynakládali velké úsilí na reformu našeho písma. Když se podíváme na příklad zápisu naší řeči při lineárním uspořádání písmen, uvedený v „Literárním odkazu Ču Si Kjongově“, vidíme, že tento způsob by také nebyl špatný. Zdá se, že by se měl dále upravit a vyzkoušet, aby se zdokonalil. Až by byla reforma písma vypracována, měla by veřejnost být informována, jaké budou nové tvary písmen v porovnání se starými, aby se zajistilo, že s rozšířením znalosti nových písmen nezaklesla znalost starých.

My však nejsme pro to, aby reforma písma byla provedena a zavedena ihned. Náš lid tvoří jeden národ. Proto dokud vlast není sjednocena, nesmíme písmo reformovat.

V minulosti někteří lidé, kteří propadli slavomamu, vyzývali k okamžitému provedení reformy písma. Co by však nastalo, kdybychom reformu písma provedli, zatímco sever a jih není sjednocen? Příslušníci jednoho národa by navzájem ztratili možnost přečíst si i své dopisy a nakonec by náš národ byl rozdělen vedví. Reforma písma by též mohla vyvolat vážné nesnáze při rozvíjení vědy a kultury. Kdyby došlo k náhlé změně písma, stali by se i lidé, kteří již uměli číst a psát, najednou analfabety. Proto jsme se proti náhlé reformě písma postavili.

Naše věda a kultura je dnes velmi rozvinuta. Chceme s okamžitou platností zavést povinné technické vzdělání, což povede k dalšímu zvýšení celkové technické a kulturní úrovně našich pracujících. I kdybychom však technickou a kulturní úroveň pracujících měli sebevyšší, dokud naše vlast není sjednocena, nepřipadá reforma písma absolutně v úvahu.

To neznamená, že bychom vyzývali k přerušení výzkumu, spojeného s eventuální reformou písma. Již dnes by se návrh reformy písma měl připravovat, měl by se nechat dozrát a před sjednocením vlasti by měl být dokončen. Kdyby byl zdařilý, mohlo by se novým písmenům v malé míře vyučovat i ve škole. Takovouto přípravou je třeba umožnit, aby až technická a kulturní úroveň lidu dosáhne ještě vyššího stupně a dojde k sjednocení vlasti, bylo dnešní písmo, psané do čtverečků, zrušeno

a bylo možno ihned přejít k písmu reformovanému. Sjednocení vlasti nenechá na sebe příliš dlouho čekat. Proto i s přípravami reformy písma je třeba započít již dnes.

Zároveň se studiem, spojeným s reformou písma, musí naši jazykovědci intenzivně usilovat o to, aby i při ponechání dosavadního způsobu psaní bylo čtení usnadněno. Naše písmo je sice původně uzpůsobeno tak, že pohodlnější je čtení ve svislých řádcích než v řádcích vodorovných, avšak při dobré snaze lze nalézt způsob, jak větší potíže odstranit i při čtení z vodorovných řádků.

Jestliže chceme čtení našeho písma usnadnit, je důležité, abychom pečlivě určili, jak se mají slova a slabiky psát, zvláště či dohromady. Když se text příliš rozděluje, jako je tomu dnes, špatně se čte. Když není správně určeno, co se má psát zvlášť a co dohromady, mají i lidé, kteří umějí dobře číst, se čtením potíže, nemluvě ani o lidech, kteří dobře číst neumějí. I noviny se těžko čtou, jestliže se psaní zvlášť či dohromady dobře neřeší. Například, když ve spojení „illjumunhwa“ (kultura lidstva) napíšeme „illju“ (lidstvo), dále pak zvlášť „mun“ a na následujícím řádku pokračujeme slabikou „hwa“, může si čtenář text vykládat tak, že je napsáno „illju, mun, hwa“ (antropologie, literatura, chemie), čímž vzniká problém. I referát napsaný tímto způsobem se bude každému těžko číst.

Psaní dohromady či zvlášť budeme musít správně zreformovat tak, aby bylo možno zvýšit schopnost lidí číst. Jak jsem již i dříve několikrát řekl, při řešení těchto otázek bychom měli jít směrem spojování v delší úseky. Když budeme psát „budování socialismu“, píšeme „sahödžuyikonsol“ namísto „sahödžuyi konsol“, neboť při posledním způsobu psaní čtecí schopnost nestoupá. Správné oddělování či spojování slov je velmi významné pro umožnění rychlého čtení a snadného porozumění textu, psaného naším písmem. Proto psaní dohromady či zvlášť musí být dobře stanoveno, lidi je třeba tomu dobře naučit a též v tiskovinách se musí dobře uplatňovat. I písaře a písařky na stroji je třeba psaní zvlášť nebo dohromady řádně naučit. Když tomu tak nebude, každý si bude psát libovolně podle svého. Když se na stroji píše text s čínskými znaky, je tomu možná jinak, avšak pokud tomu tak není, je třeba správně slova oddělovat podle stanovených pravidel, aby se text dal pohodlně číst.

Zdá se, že nově navrhovaná pravidla pro psaní zvlášť či dohromady,

jsou lepší než ta, která platí dnes. I nová pravidla ovšem mohou mít některé nedostatky. Bude však třeba podle nich psát a přitom jejich nedostatky odstraňovat a tak je zdokonalovat.

Návrh „Pravidel korejského jazyka“, vypracovaný našimi vědci, by se měl, jak se zdá, vydat v té podobě, jak je předložen. Existují dva názory na to, jaký by měl být počet písmen v naší abecedě: podle jednoho názoru jich má být 24, podle druhého 40, avšak až do reformy písma bychom se měli přidržovat dnešního počtu čtyřiceti písmen.

V zájmu dobrého vybroušení naší řeči a jejího dalšího rozvíjení bude třeba vychovat ještě více jazykovědců. Na učitelských ústavech a vysokých školách pedagogických bude třeba do rozvrhu zařadit více hodin korejského jazyka a umožnit tak posluchačům, aby mohli naši řeč v hojné míře studovat. V Kang Konově důstojnické škole jsem jednou viděl, jak posluchači rozepisovali materiály, potřebné pro vyučování, a vyvěšovali je na stěnách, aby se podle nich učili. I na takových ústavech, jako jsou učitelské ústavy a vysoké školy pedagogické, by se pomůcky pro studium korejského jazyka měly rozepisovat a vylepovat na stěnách.

Strana od vás, soudružky a soudruzi, velmi mnoho očekává. Musíte aktivně vynakládat úsilí pro zachování naší řeči a rozvoj našeho písma, čímž skvělým způsobem odpovíte na očekávání strany.